

ALSÓLENDVAI HIRADÓ

Előfizetési ára:

Egész évre . . . . . 8 K
Fél évre . . . . . 4 „
Negyed évre . . . . . 2 „
Egyes szám ára 20 fillér.

Felolós szerkesztő:

OSZESZLY M. VICTOR.

Laptulajdonos és kiadó:

BALKÁNYI ERNŐ.

Telefonszám: 13.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Balkányi Ernő könyvkereskedésében Alsólendván.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

A nyitlter sora egy korona.

Utánunk az özönviz... Alsólendva, július 26.

Madame Pompadour, XV. Lajos francia király hirhedett kedvese mondotta e világhírűvé vált szavakat, mikor azt kérdezték tőle, hogy mi történhetik az ő erkölcsstelen uralma után? — „Aprés nous le deluge!” (Utánunk az özönviz!) Azaz: Nem törődünk azzal, mi lesz azután, ha már mi nem leszünk uralom; vagy magyar közmondással: aki hátul jön, tegye be az ajtót.

Körülbelül ez a nagy mondás jut az eszünkbe, mikor a jelenlegi magyar társadalomnak teljes közömbösségét látjuk saját, balsors-sújtotta véreinkkel szemben. Ime, egyik balhír a másik után érkezik. Az ország egy jelentékeny része vízben áll; egészen szelíd patakocskák tengerekké váltak, a Tisza, mely az többi időkben szinte sorvadásnak indult, ugy neki dühösödött, mint már igen régen és elönté az egész Tiszahátot. Erdélyben virágzó falvak dülték romba és tüntek el a föld színéről s igen sok megyében „keményen, mint a jég verése, odalett az emberek vetése.” S ekkor az érzékeny szívű magyar társadalom, mely azelőtt egy árva gyermek balesetén megindult és ontá adományait bőven, a fületjét sem mozdítja meg.

Emlékezzünk a sok közül a spanyolországi Murcia városka balesetére, melyet előntött a Tajo vagy a Guadalquivir, vagy valamely más, vidáman hidalgó spanyol folyó. Az egész olyan lokális kis baleset volt, amilyen nálunk évenként elő szokott fordulni, akár a Berettyó, akár az Ondava és Topolya környékén. Az élelmes spanyolok azonban fölhasználták a jó alkalmat és telelarmázták vele a világot. És tényleg, egész Európa megmozdult, a Párisban megindult segély-akció hullámai hozzánk is elhatottak s a nagy segély-hangversenyre még Blahánét is elvitték Párisba magyar népdalokat énekelni, s dült be a pénz a boldog hidalgók hazájába, kik — mint később kiderült — nem a szükölködőknek adták a félmilliót, de saját zsebeckeiket boldogították vele. Akkor még Magyarország is adakozott Murciának, pedig Murcia igazán Hekuba volt nekünk.

Nem vagyunk abban a példátlanul szerencsés helyzetben, amiben az észak-amerikai San-Francisco város volt, midőn rövid három perc alatt a földrengés úgy tönkretette, hogy csak a felhőkarcok, melyeknek vasgerendázata ellenállott minden rengésnek, mutatták: hol voltak egyes épületei a nagy világvárosnak. Milliók semmisültek meg egy pillanat alatt, megrendült az egész emberiség. Egy jalkiáltás harsogott végig az öt világérszen, megakarták indítani a világ legnagyobb segély-akcióját, melynek sok millió dollár lett volna az eredménye. S ekkor San-Francisco

lakosai kijelentették, hogy ők idegenektől egy centet sem fogadnak el, ők saját erejükben talpra fognak állani. És talpra is állottak, az amerikaiaknak azzal a bámulatos macska-természetével, amely mindig talpra esik, s annál inkább, mennél magasabbról bukik alá. Hát ez persze Amerika volt, ahol a társadalom a legteljesebb önszegély alapján áll, ahol nem szoktak ahhoz, hogy mindent kívülről várjanak, de ahol a büszkeség tiltja, hogy a kívülről jövő segélyt el is fogadják.

Magyar társadalom! Értsél a szóból. Mozdulj meg és tégy nyomorba jutott véreidért. Látod, a pozsonyi ghetto leégettjeit milyen urakká tették a jó emberek, — csak a magyarság volna az, mely veszni hagyja véreit?

Ime, országszerte működő jótékony-sági egyletek és műkedvelő társulatok, itt a jó alkalom! Van inséges vidék elég, lehet a javukra táncolni és szindarabokat előadni. De gyorsan ám, még mielőtt az inségesek az utat Amerika felé megtalálják!

A vendvidéki magyarság győzelme.

Megnyilik a muraszombati polgári iskola.

(o.) A muraszombati és alsólendvai járási vendvidék hosszu éveken keresztül hiába kért, könyörgött, hogy a vendég központjában fekvő Muraszombat községben középiskola létesüljön, mert a muraszombati és lendvai járási vend szülők egyrésze kénytelen a közeli steier és horvátországi középiskolákba adni gyermekeit. Ez az óhajtat a vendvidék magyarosításáért fáradozók részéről csak fokozódott, mikor hire ment, hogy közvetlenül a vendég tőszomszédságában, négy kilométernyire a magyar határtól, Wernsee kisközségben egy nagyobb-szabású katolikus gimnázium épül, azzal a czézzal, hogy ott különösen a vendvidék továbbtanulni vágyó szegénysorsu gyermekei ingyen elhelyezést nyerjenek.

Az iskola — már t. i. a wernseei iskola — csakhamar fel is épült, de a vendég magyarosításáért küzdő muraszombatiak ismételt deputációzása is eredménytelen maradt a kultuszminiszternél. Nem volt a muraszombati középiskolára fedezet, s így az osztrák szomszédok egész vigan, öles plakátokon, rőpcédulákon és reklám ezer módjával csábították a wernseei kath. gimnáziumba a vend nebulókat.

De erre már megmozdult Muraszombat és a vendvidék maroknyi magyar érdekeltisége. Nem kértek, nem kunyoráltak tovább, hanem nagy-hamar akadt egy ember, aki letette az első ezer koronát a muraszombati polgári iskola céljaira és — amire még alig volt példa — néhány hónap alatt együtt volt mintegy 80,000 korona. Ebből gróf Szápáry László v. b. t. t., muraszombati nagybirtokos maga adott 30,000 koronát. — Ez tavaly történt.

Mikor ennyi pénz együtt volt, egy küldött-ség kereste fel ismét a kultuszminisztert, hogy az összeget felajánlja egy sürgösen létesítendő polgári iskola felállítás költségeire. Most már nem lehetett az ügyet tovább halogatni. A miniszter határozottan megígérte, hogy az iskolát egy-két éven belül felállítja a kormány s így a vendvidék e fontos érdekét megoldást nyer.

Ma pedig ott áll az ügy, hogy a miniszteriumban teljesen elkészültek a muraszombati polgári iskola szervezési munkálataival, ugy, hogy a tanári állásokra már a közeli napokban ki fogják írni a pályázatot s az iskola felszerelése is csakhamar megérkezik Muraszombatba. Az iskola tehát szeptemberben okvetlenül megnyilik. Az iskola, melynek helyiséget ideiglenesen a község ad, a legközelebbi tanévben még nem lesz ugyan állami, de a miniszterium az 1914—15. tanévre már államosítani fogja.

Ezt a hírt az egész vendvidéki magyarság határtalan örömmel fogadta, mert biztosra vehető, hogy az új polgári iskola ellensúlyozni fogja a pánszláv eszmék terjesztőinek ama aknamunkáját, hogy vend gyermekeinket osztrák és horvát iskolákban tanítják meg: gyűlölni mindent, ami magyar. A muraszombati iskola győzelmé a vendvidék magyarságának, — s ezért örülünk mi is neki, zalai magyarok.

170 millió amerikai pénz.

Ennyit küldtek haza egy év alatt.

Két héttel ezelőtt megjelent számunkban teljes pontossággal megállapítottuk, hogy Amerikába szakadt véreink az elmúlt 1912. évben közel 170 milliót, pontosan 168 millió 282.797 koronát küldtek haza.

Nem firtatjuk, hogy az a száthatvannyolc millió korona, amelyet évente az amerikai magyarok hazaküldenek, teljes rekompenzációja-e annak a nagy elvesztésnek, amelyet a kivándorlás idéz elő, de nem hisszük. Ne tessék elefelejteni, hogy a hivatalos statisztika szerint 1906—1910. között a lakosság 6-11%-a vándorolt ki, szóval minden 165-ik ember elhagyta az országot, mert nem tudott itt megélni és azok vándoroltak ki, akikre legnagyobb lett volna itthon a szükség: kivándoroltak a fiatalok és a munkabírók. 1911-ben például a 20 esztendő aluliak közül 17-8%-a; a 20—29 évesek közül 37-4%-a és a 30—39 évesek közül 25-8%-a vándorolt ki. Már pedig bizonyos, hogy mennél fiatalabb volt az, aki kivándorolt, annál nagyobb a valószínűség, hogy asszimilálódik és nem tér vissza többé Magyarországra. Szóval, Magyarország legértékesebb munkásanyagát viszi el tőlünk Amerika. De más baj is van. Tessék megnézni azt az érdekes kimutatást, amelyet a magyar postagazgatóság azokról a pénzküldeményekről készit, amelyeket az amerikai magyarok hazaküldenek.

Ebből a statisztikából kitetszik, hogy a hazaküldött dollároknak több mint kétharmad-részt a tótok küldik haza, 25-6%-a esik a horvátokra és a hazaküldött millióit igen csekély hányadát küldik haza a magyarok. Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy a kivándorolt tótok és horvátok legnagyobb százaléka visszajön Amerikából, míg a magyarajku kivándorlók sokkal kisebb százaléka tér csak vissza. A tót mikor pénzt küld

kell hozzá lajtorja. Hanem azért a magas törzű fákat is némileg megsabadíthatjuk a nagy teherrel, a megerőltetéstől, ha közbe-közbe erősebben megrázzuk. Mert ne higyük t. olvasóim, hogy a bő termések javára vannak a fának. Épen nem: s ha a talaj gyengébb és nem javítjuk trágyázással, a fa nem éri el a hosszú kort. De az igen gazdag termés még a gyümölcs minőségére sem előnyös, mert a fejletlen gyümölcs izetlenebb, mint az, amelynek a táplálékából elég jutott.

Ott, ahol nagy árt kapnak a gyümölcsért, szívesen foglalkoznak a ritkítással, mert fadarágások bőven meg van fizetve.

A gyümölcshizlalásnak második fogása, hogy a föld elég nedvességet és táplálékot adjon a fának. Ennélfogva a fákat öntözni és trágyázni kell.

Az öntözést száraz időben mindenkinek ajánlatos folytatni, mert a kellő nedvesség hiányában a fa elrugja a termést, vagy ha megtartja, izetlen, taplós.

Az öntözésre tiszta vizet használunk, a trágyázásra pedig trágyalét, mely azonban tisztesen vízzel legyen keverve. Öntözni hűtenként, vagy kéthetenként, amilyen az időjárás, szükséges; trágyázni pedig csak két-háromhetenként egyszer. Egy-egy fára 2-3 kannától egészen 8-10-ig önthetünk, aszerint, amilyen nagy a fa.

Azonban akár a vizet, akár a trágyalét pusztán a fa tövére önteni nem ér sokat, vagy semmit. A kis fának a tövét előbb ki kell bontanunk; a nagyoknak pedig, ameddig az ágak kinyulnak, lyukakat vagy árkok csinálunk és úgy öntözzük meg. Tanácsos még este állott vízzel a fák koronát is megfecskenyezni, amitől a gyümölcs még jobban nő.

Igy lehet, t. gazdatársaim, a gyümölcsöt hizlalni. Vannak a gyümölcshizlalásnak még más mesterséges fogásai is, hanem azokkal mi már nem vesződhetünk. Amiket azonban elmondtam, azokat mindenki igénybe veheti, megteheti és haszna is lesz belőle, mert termése, ha mennyiségre kisebb is, de minőségre jobb, különben lesz és a fák megmaradnak teljes erejükben, hosszú kort érnek el.

Gépolaj
Ásványolaj
Hengerolaj, sötét
Hengerolaj, világos
Tovote kenőcs
Carbolineum, barna
Carbolsav, fekete
Pissoir olaj
Kőszén-kátrány
Vizmentes ponyvák
Lenzsákok
Gyanták

4-4

legjutányosabb eredeti gyári árbán kaphatók

Arnstein Benő

kereskedésében Alsólendván.

Hirdetések jutányosan felvételnek e lap kiadóhivatalában

Szőlősgazdák figyelmébe

ajánlom nagy raktáramat

réz- és fa-permetezőkbén és mindenféle permetező-részekben.

Permetezőket olesó napi díjazással kölesön is adok!

Mindenemü permetezők javítását szakszertben, olesón végzem!

Sipos Lajos épületbádogos

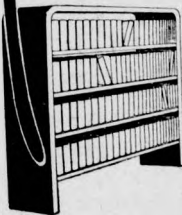
ALSÓLENDVA.

15-14

Képes Hét

100

Kötetes Könyvtára

vászonkötéses köteteit az előfizetők 50 fillér ráfizetés ellenében

Ingyen és bérmentve kapják meg.

Falk, Geijerstam, Gorkij, Krudy, Dóczy, Szomaházy, Szemere György stb. hírneves írók műveinek gyűjteményes kiadása.

Minden hónapban egy kötet.

A KÉPES HÉT előfizetése 6 hónapra 6 kötettel együtt 8 korona.

Kiadó: Budapest, V., Visegrádi-u. 8

Lampionokat és konfettit

nyári multságokra a legjutányosabb árban ajánl:

Balkányi Ernő papirkeresk. Alsólendva.

Takács Ferenc

asztalos ALSÓLENDVÁN.

Ajánlja nagy raktárát mindennemü

temetkezési cikkekben.

Nagy választék 24-24

kész koporsókban,

szemfedél, sirkoszoruk, koszorúszalagok, mirtuszcsokrok, fejkoszoruk, fátyolok, halotti ruhák, cipők, harisnyákban stb. **Koporsódíszek és szalagbetük** legnagyobb raktára.

— Mérsékelt, legolcsóbb árak! —

A lendvai közvilágítás

ügye — sajnos — még máig sincs megoldva, de azért Ön pompásan világíthat, ha vesz egy jól világító villamos

zseblámpát!

Vakító fényt adó zseblámpák a legtartósabb s legelegánsabb kivitelben! A legjobbnak elismert „Heliophor“ elemek legolcsóbb árban elárúsítása:

Balkányi Ernőnél A.-lendván.

Alsólendván, a Főuton egy

szépen butorozott szoba

az emeleten kiadó.

Bővebb felvilágosítás kiadóhivatalunkban nyerhető.

Érdekes Ujság

a legjobb s legolcsóbb képes heti folyóirat, számonként 20 fill.-ért minden csütörtökön kapható

Balkányi Ernőnél

Alsólendván.

Aug. 1-én megnyílik a „Schrantz-Áruház“

Alsólendván, Templom-tér, Dr. Filkor-féle házban!

Legolcsóbb bevásárlási forrás és legnagyobb választék az összes rőfös-, rövid- és divatárunkban!

Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.

Ipar és kereskedelem

Előfizetőink ingyenes hirdetés-rovata.

HELYBELIEK:

ARNSTEIN BENŐ fűszer-, festék-, esemege-, liszt-, vetemény-magvak, ugyszintén norinbergi-, üveg- és porcellan-kereskedése, Deszka-, épületfa-, szenraktár

ASCHERI JÓZSEF építész, építési vállalkozó. Elvállal építési tervek készítését, mindennemű építkezést, valamint szakvélemény adását.

BADER HERMAN cipész. Kész cipők raktára.

BECK MIKSA sütődéje a Főuton (saját ház).

BORS ISTVAN kötélgyártó.

BLAU SANDOR vasúti vendéglője az állomásnál.

BLAU és BARTOS rőfösáru- és készruha-üzlete.

BECK OSZKÁR fodrászterme Főut, Tivadar-f. ház

DEUTSCH JÁNOS vendéglője a Vasúti-utcában

ERMÉNYI JÁNOS bábsütő és mézeskalácsos.

EPPINGER SAMU téglagyáros és gőzmalomtulajd.

FERENCZY JÓZSEF vendéglős.

FREYER LIPÓT norinbergi-, díszmü-, üveg-, porcellán-, vegyesáru- és esemegekereskedése.

Őzv. FARAGÓ ISTVANNÉ borhely- és fodrász.

FEHÉR ANTAL köröm- és kocszi-kovács.

GOMBOSY és WENDL fűszer-, esemege-, rövid-, norinbergi-, üveg- és porcellán-áru kereskedése.

GREGORENCICS JÓZSEF szikvizgyára. Kívánatra szikvizet vidékre is szállít.

GÖNCZ GÁBOR pékmester

Őzv. GÁLLITS TAMASNÉ kéményseprő-mesternő

GUNDERLACH ANTAL asztalos Szentjános-utca

HEGEDICS ISTVAN eszmadia.

HEGEDŰS SÁNDOR épület- és butor-asztalos.

KANCSAL JÓZSEF vendéglője a Kanizsai-utcában

LEVÁRT JAKAB hentesáru-készítő, Szentjános-u.

LEVASICS FERENC építőiparos.

MAYER ÖDÖN órák és ékszerész. Nagy raktár china-ézüst árukban.

MAURER FERENC szobafestő és mázoló.

MARTON KÁLMÁN vaskereskedése. Legnagyobb választék vas- és vasalásokban. Varrógép-, gaz- és ársági gép-, szen-, cement- és malomkő-raktár.

MURSICS LAJOS építőiparos.

NEUBAUER ANDRÁS „Korona” nagyvendéglője

NEMETH ERNŐ borhelyüzlete Főut, Beck-f. házban

NEMETH PÁL gép- és épületlakatos.

POLLÁK LAZAR nagykereskedő. Dohány és szivar nagy-áruda.

PERKÓ VENDEL hentesáru-üzlete a Főuton.

PANDUR LAJOS szoba- és címfestő, épület- és butor-mázoló

REICHENFELD LAJOS mészáros és hentes, Főut

„SCHRANTZ-ÁRUHAZ” (Alsólendva, Templom-tér, dr. Filkor-féle ház) legolcsóbb bevásárlási forrás rőfös-, rövid- és divatáru-cikkekben.

SCHWARCKÁROLY bőrkereskedő és szikvizgyáros

SIPOS DANIEL elsörendű uriszabó (Főut).

SIPOS LAJOS épület- és műbúdogos.

SIMONKA JÁNOS szijgyártó.

SCHAFFHAUSER ENDRE mechanikus.

TIVADAR FERENC vas- és fűszerkereskedése.

Őzv. TUSKE FERENCNÉ vendéglős.

TAKÁTS FERENCZ asztalos.

TOPLAK JANOS vegyeskereskedése. mész- és cement-raktára és cement-áru készítése.

VARGA MÁTYÁS a szőlőhegyenelad fás és zöld szőlőoltványokat a legjobb bor- és esemege-fajokban

WORTMAN BENŐ rőfös- és divatáru-kereskedése.

WEISZ LIPÓT divatárukereskedése és Kobrak-féle cipő raktára

WALTERSDORFER ADOLF mészáros.

WOLFSOHN HENRIK központi kávész.

WEISZ ZSIGMOND elsörendű férfi-szabó.

VIDÉKIEK:

ÁG ISTVÁN vendéglős Lendvahosszúfalu.

BERÉNYI ISTVÁN vasáruháza Lendvavásárhely.

BUKOVECZ PÉTER kereskedő Kebelesztmárton

CSEKE KÁROLY „sesztre-g-paraszai gőzmalma.

DOMA JOZSEF vendéglős Lendvavásárhely

DZSUBÁN JÁNOS vendéglős Alsólakos.

DOMJÁN SÁNDOR cipész Szentgyörgyvölgy.

FRANKÓ ANTAL vendéglője Bántornya.

FÜRST ALAJOS kereskedő Kerkaszentmiklóson.

FÜRST ADOLF vendéglős Rédiés.

FÖLDES MÓR „Zrinyi”-kávéháza Csáktornyan.

FERENCZEK MIHÁLY szállodás és vendéglős Varasd-Toplica.

FRANKÓ GÉZA vendéglős Lendvaerdő (Renkóc)

FLESCH MANÓ vendéglős Rédiés.

GIDER GUSZTAV vendéglős Zsitkóc.

GÁL JÓZSEF molnár Petesháza.

GREGOR JÁNOS molnár Muraszerdahely.

GAÁL SÁNDOR, a rédiési hengergőzmalom bérője

GRUBER FERENC gőzmalma Göntérháza.

HUSNYAK GYULA pékmester, Varasd.

HORVÁTH IVÁN vendéglős Bántornya.

HORVÁTH MIKLÓS kereskedő Felsőmihályfalva

IVANICS FERENC ácsmester Hosszúfalu.

JERICIS IVAN ácsmester és kutszivattyu-berendezése vállalkozó Murahely.

„KÖZPONTI” szálló Gödöllő.

Őzv. KRAUSZ FÜLÖPNÉ vegyeskereskedése Lendvahosszúfalu.

KEPE MIHALY Hosszúfalu. Elvállal mindennemű betonmunkát. Kész esővek és hidak kaphatók.

KOVÁCS FERENC vendéglős Alsómorác (Vas-m.)

KEMÉNY MÓR kávéháza Muraszombat.

KOHN LIPOT mész-, cement- és deszka-nagykereskedése, Eternit-pala elárúsítása Muraszombat

KARDOS JÓZSEF vaskereskedése, nagy választék vas- és vasalásokban, gazdasági gép-, kovácsészén-, koks- és cement-raktár M u r a s z o m b a t.

KRALL MÁTYÁS mechanikus kerekpár- és varrógép javító műhelye Csáktornyan.

KANCSAL ISTVÁN vendéglős Rédiés

KONTLER KÁROLY vegyeskereskedése Lendvahosszúfalu.

KOLLER JÁNOS vegyeskereskedő Göntérháza

KÓSA MÓRIC szakvizsgázott cipész Nemesnép.

LOVENYAK VINCE borhely Lendvavásárhely

LEBOVITS KÁROLY vendéglős Damása.

LACHENBACHER JÓZSEF kereskedő Zalabaksa.

MILHOFER TESTVEREK vegyeskereskedése Lendvavásárhely.

MAYER MIKSA FIA vegyeskereskedő Pórszombat

MAYER JAKAB kereskedő Muraszerdahely.

NEUBAUER PÉTER vendéglős Kebelesztmárton

NEMETH ISTVÁN cserepes-m. és tetőfedő Resznek

POLLÁK SAMU vendéglős Murahely (Deklezsai.)

PREISS IGNÁC kereskedő Szentgyörgyvölgy.

ROSENBERGER DAVID kereskedő Zalabaksán.

REICH HENRIK fűszer-, vegyesáru-, festék- és veteménymagvak kereskedése, bor-, sör- és pálinka-mérése Nagypalinán.

REINER JANOS vendéglős s Petánci savanyuvíz központi raktára és szállítási vállalata Ligetfalva.

RECHNITZER JÓZSEF kereskedése Kislippa.

REINER LÁSZLÓ vendéglős Feljőszemenye.

SPIEGEL ADOLF vendéglős Völgyifalu.

SBÜL KÁROLY vendéglős Radamos.

SCHWARCZ LIPÓT butorkereskedő Varasd.

SALAMON JÁNOS molnár Lovászi.

SZABÓ FERENC cipész Lendvavásárhely.

TURNAUER BLA kereskedő és vendéglős Muratév

TÓKA LAJOS málmalma s lisztraktára Csentesvölgy

TOPLAK JÁNOS ác és építő-mester Bakónak.

TIBOLD ANDRÁS vendéglős Belatinc.

VOGEL SAMU vendéglős Szentgyörgyvölgy.

„VADÁSZKÜRT” nagyszállóda Budapest.

VARGA JOZSEF vendéglős Lendvavásárhely.

VASS GÉZA asztalosmester Csesztreg.

WALTERSDORFER IGNAC sörkereskedő Ujpest.

WOLFFARTH LAJOS mérnök Muraszombat

WEISENSTERN IGNÁC vendéglős Bántornya.